

**Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ**

Кафедра міжнародного бізнесу, фінансів та обліку

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи підприємництва

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів ступеня
вищої освіти

**Молодший
бакалавр**

молодший бакалавр,
бакалавр чи магістр

року набору **2020**

курсу

1

номер курсу, на якому викладається дисципліна

форма навчання

денна

форма навчання

статус дисципліни

вибіркова

Харків, 2020 рік

Розробник:

Мітяєва Тетяна Леонідівна,
доцент кафедри міжнародного бізнесу,
фінансів та обліку, кандидат економічних
наук, доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

28.10.2020 р.

Програму розроблено на підставі силабусу навчальної дисципліни, затвердженого на засіданні методичної ради інституту, протокол від 11.12.2020 р. № 2.

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії інституту, протокол від 30.10.2020 р. № 3.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців теоретичних та фахових компетентностей з підприємницької діяльності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є процес та алгоритм розробки обґрунтованих рішень щодо вибору сфери та виду підприємницької діяльності, форм організації бізнесу, створення підприємства.

Навчальна дисципліна передбачає знання основ «Безпека життя», «Економічна теорія», та планується до вивчення здобувачами ступеня вищої освіти бакалавр на 1 курсі.

Мова викладання – українська.

У результаті вивчення дисципліни студент має

знати:

- зміст основних проблем підприємницької діяльності;
- концепцію ринкової системи господарювання, механізм функціонування ринку;
- методи організації підприємницької та управлінської діяльності;
- методику оцінки ефективності діяльності підприємства підприємницького бізнесу;
- оцінювати результативність підприємницької діяльності підприємства в умовах ринку;
- складати документацію при організації підприємства;
- виділяти слабкі та сильні сторони підприємницької та управлінської діяльності;
- розробляти заходи, приймати рішення та готувати проект наказу (розпорядження) щодо підвищення ефективності підприємницької діяльності;

вміти:

- оцінювати результативність підприємницької діяльності підприємства в умовах ринку; - складати документацію при організації підприємства;
- виділяти слабкі та сильні сторони підприємницької та управлінської діяльності;
- розробляти заходи, приймати рішення та готувати проект наказу (розпорядження) щодо підвищення ефективності підприємницької діяльності.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Зміст підприємницької діяльності

Історичний розвиток поняття «підприємництва». Основні функції підприємницької діяльності: інноваційна, ресурсна, організаційна, стимулююча

(мотиваційна). Підприємництво – як самостійна, ініціативна, систематична діяльність господарюючих суб'єктів. Приватна власність, як економічна основа розвитку підприємництва. Економічна свобода, як основна передумова розвитку підприємництва. Економіко-теоретичне знання і підприємництво. Рушійні сили підприємництва. Принципи і передумови підприємництва. Проблеми формування економічної культури.

Тема 2. Місце підприємництва у суспільстві

Форми суспільного виробництва, основні риси натурального виробництва, передумови виникнення товарного виробництва. Передумови виникнення товарного виробництва. Поняття товару. Товарне виробництво – матеріальна основа виникнення підприємництва. Основні елементи процесу суспільного виробництва. Продуктивні сили суспільства. Родові ознаки підприємництва. Ринок та його функції. Поняття ринку. Суб'єкти і об'єкти ринку. Основні функції ринку. Класифікація ринку: з точки зору економічного призначення об'єктів ринкових відносин; за адміністративно-територіальною ознакою; залежно від ступеня розвиненості ринкових відносин; залежно від ступеня обмеження конкуренції; відповідно до чинного законодавства; за характером продаж. Основні засади ринку. Основні елементи ринкової економіки.

Тема 3. Процес створення підприємництва та характеристика основних його етапів

Організація підприємництва. Порядок ліцензування підприємницької діяльності. Поняття: ліцензія, ліцензіат, ліцензійні умови. Технологія заснування власної справи. Засновницькі документи та їх підготовка. Статут підприємства, поняття, завдання, структура. Установчий договір, поняття, суть і зміст. Структура установчого договору. Процес укладання засновницьких документів. Статутний фонд та його формування. Поняття статутного фонду. Мінімальний обсяг статутного фонду для акціонерного товариства, для інших товариств. Умови збільшення статутного фонду. Напрямки використання статутного фонду. Інші фонди підприємництва: резервний, страховий, соціально-економічного розвитку, споживчий. Бізнес-планування в підприємницькій діяльності. Сутність та функції бізнес-плану. Методології та стадії розробки бізнес-плану.

Тема 4. Види підприємництва

Приватне, колективне та державне підприємництво. Види підприємницької діяльності: виробниче, фінансово-кредитне, комерційне підприємництво. Продукт виробничо-підприємницької діяльності. Взаємозв'язок виробничого та комерційного підприємництва. Поєднання посередницького бізнесу з іншими видами підприємницької діяльності.

Страхове підприємництво як особлива форма фінансово-кредитного підприємництва. Об'єкти страхування.

Тема 5. Зовнішнє середовище підприємницької діяльності

Коопераційні зв'язки і самоорганізація суб'єктів підприємництва. Основні форми коопераційних зв'язків малих, середніх та великих підприємств: субпідряд, франчайзинг, лізинг. Форми інноваційно-функціональних коопераційних зв'язків. Венчурне фінансування, Бізнес-інкубатори. Мета інкубаторських програм. Функції інкубаторів. Державна підтримка і сприяння розвитку підприємництва. Сутність та методи державного регулювання підприємництва. Функції, методи та органи державного регулювання підприємництва. Цілі, напрями, принципи державної підтримки підприємництва.

Тема 6. Етична та соціальна відповідальність підприємництва

Культура як чинник формування методів підприємницького менеджменту. Концептуальна основа та класифікація методів підприємницького менеджменту. Критерії аналітичного оцінювання та порівняльна оцінка цих методів. Бізнес-культура. Основні положення бізнес-культури. Традиційні та сучасні цінності організації. Ділова та професійна етика. Поняття етики та моралі. Ділова та професійна етика. Етичні нормативи. Етико – правові взаємини підприємця і найманих працівників. Соціальна відповідальність бізнесу.

Тема 7. Організаційні форми підприємства

Організаційно-правові форми підприємницької діяльності. Характеристика одноосібного володіння, партнерства, корпорації. Переваги та недоліки одноосібного володіння. Переваги та недоліки партнерства (товариства). Переваги та недоліки корпорації (акціонерного товариства). Мале підприємництво, економічна сутність, функції малого підприємництва. Особливості розвитку малого підприємництва в Україні й за кордоном. Селянське (фермерське) господарство.

Тема 8. Кар'єра у бізнесі

Поняття кар'єри. Кар'єра найманого працівника та кар'єра підприємця. Вертикальна та горизонтальна кар'єра. Спеціальність та освіта. Професії та компетенції. Підприємницький ресурс. Особисті вимоги до спеціалістів – підприємців та їхні ділові риси. Діловий етикет. Тайм-менеджмент. Емоційний та інтелектуальний ресурс. Імідж. Комунікації. Емпатія. Планування кар'єри. Механізм досягнення кар'єри у бізнесі. Сутність та складники підприємницького успіху.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теми дисципліни	Обсяг у годинах																							
	денна форма												заочна форма											
	повна						скорочена						повна						скорочена					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі				усього	у тому числі					усього
		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	
Тема 1. Зміст підприємницької діяльності	22	4		4		14																		
Тема 2. Місце підприємництва у суспільстві.	24	4		4		16																		
Тема 3. Процес створення підприємництва та характеристика основних його етапів	23	4		6		13																		
Тема 4. Види підприємництва	20	6		4		10																		
Тема 5. Зовнішнє середовище підприємницької діяльності	24	4		4		16																		
Тема 6. Етична та соціальна відповідальність підприємництва	24	4		4		16																		
Тема 7. Організаційні форми підприємства	22	4		4		14																		
Тема 8. Кар'єра у бізнесі	21	4		4		13																		
Курсова робота																								
Усього годин / кредитів ECTS	180/6	34		34		112																		

Навчальні матеріали з освітнього компоненту доступні у відповідному інтерактивному курсі на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=4635>

4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Зміст підприємницької діяльності.

1. Виникнення та еволюція поняття «підприємництва».
2. Комплексна характеристика сутності підприємництва та його значення в сучасних умовах.
3. Основні властивості підприємництва.
4. Принципи підприємницької діяльності.
5. Функції підприємництва.
6. Фізичні особи як суб'єкти підприємницької діяльності.
7. Юридичні особи як суб'єкти підприємницької діяльності.
8. Функції підприємця.
9. Права та обов'язки підприємця.
10. Особистісні якості, властиві підприємцям.
11. Принципи діяльності українських підприємців.

Тема 2. Місце підприємництва у суспільстві.

1. Порядок визнання підприємства банкрутом.
2. Фінансове оздоровлення підприємства-боржника.
3. Зовнішнє управління підприємством-боржником.
4. Банкрутство індивідуального підприємця.
5. Сутність та види відповідальності підприємців. Заходи забезпечення виконання підприємницьких зобов'язань.
6. Адміністративна відповідальність за здійснення правопорушень у галузі підприємницької діяльності.

Тема 3. Процес створення підприємництва та характеристика основних його етапів.

1. Логіка підприємницької діяльності та її зміст.
2. Підприємницька ідея та джерела її виникнення.
3. Методи пошуку підприємницьких ідей.
4. Мотиваційні фактори підприємництва.
5. Оцінка ефективності підприємницького задуму.
6. Бізнес-план та його основні розділи.

Тема 4. Види підприємництва

1. Сутність типології підприємництва.
2. Класифікація підприємництва.
3. Типи та види підприємництва.
4. Виробнича підприємницька діяльність та її основні форми.
5. Сутність посередницького підприємництва.
6. Види підприємницької діяльності на ринку цінних паперів.
7. Підприємницька діяльність на ринку банківських послуг.
8. Характеристика страхової діяльності.
9. Правове забезпечення підприємництва.

10. Характеристика організаційних форм підприємницької діяльності, їх переваги та недоліки.

Тема 5. Зовнішнє середовище підприємницької діяльності

1. Договір як форма закріплення партнерських зв'язків.
2. Види договорів у ринковій економіці.
3. Оферта як форма укладання договору.
4. Структура та зміст договору.
5. Формування умов договору підприємцем.
6. Напрямки і форми співробітництва партнерів.

Тема 6. Етична та соціальна відповідальність підприємництва

1. Характеристика підприємницького успіху.
2. Професійна культура підприємницької діяльності.
3. Ділова етика підприємця.
4. Соціальна відповідальність бізнесу.

Тема 7. Організаційні форми підприємства

1. Характеристика організаційно-правових форм підприємницької діяльності.
2. Фінансова діяльність господарських товариств.
3. Фінансова діяльність об'єднань підприємств, венчурних і ріелтерських підприємств.
4. Фінансова діяльність державних підприємств.
5. Фінансові нормативи діяльності кооперативів і кредитних спілок та їх об'єднань.
6. Фінансова діяльність суб'єктів малого бізнесу в Україні та країнах ЄС.

Тема 8. Кар'єра у бізнесі

1. Характеристика підприємницького успіху.
2. Професійна культура підприємницької діяльності.
3. Ділова етика підприємця.
4. Соціальна відповідальність бізнесу.

Зміст, порядок виконання та критерії оцінювання самостійної роботи студентів наведено у відповідному інтерактивному курсі на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=4635>

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

5. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються наступні форми оцінювання та схема розподілу балів:

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1	Поточний контроль	60	-
1.1.	<i>Тема 1. Зміст підприємницької діяльності</i>		
	Підготовка аналітичної доповіді за запропонованою тематикою.	3	-
	Розв'язання ситуаційного завдання.	2	-
	Тестування на Порталі	2	-
1.2.	<i>Тема 2. Місце підприємництва у суспільстві</i>		
	Підготовка аналітичної доповіді за запропонованою тематикою.	3	-
	Підготовка критичного есе на статті зарубіжних і вітчизняних авторів за визначеною тематикою.	3	-
	Тестування на Порталі	2	-
1.3.	<i>Тема 3. Процес створення підприємництва та характеристика основних його етапів</i>		
	Підготовка аналітичної доповіді за запропонованою тематикою.	3	-
	Виконання контрольної роботи.	2	-
	Тестування на Порталі	2	-
1.4.	<i>Тема 4. Види підприємництва</i>		
	Підготовка аналітичної доповіді за запропонованою тематикою.	3	-
	Підготовка дайджесту на статті зарубіжних і вітчизняних авторів за визначеною тематикою.	3	-
	Тестування на Порталі	2	-
1.5.	<i>Тема 5. Зовнішнє середовище підприємницької діяльності</i>		
	Підготовка аналітичної доповіді за запропонованою тематикою.	3	-
	Виконання контрольної роботи.	2	-
	Тестування на Порталі	2	-
1.6.	<i>Тема 6. Етична та соціальна відповідальність підприємництва</i>		
	Підготовка аналітичної доповіді за запропонованою тематикою.	3	-
	Підготовка дайджесту на статті зарубіжних і вітчизняних авторів за визначеною тематикою.	3	-
	Тестування на Порталі	2	-
1.7.	<i>Тема 7. Організаційні форми підприємства -</i>		
	Підготовка аналітичної доповіді за запропонованою тематикою.	3	-
	Виконання контрольної роботи.	2	-
	Тестування на Порталі	2	-
1.8.	<i>Тема 8. Кар'єра у бізнесі</i>		
	Підготовка аналітичної доповіді за запропонованою тематикою.	3	-
	Підготовка дайджесту на статті зарубіжних і вітчизняних авторів за визначеною тематикою.	3	-
	Тестування на Порталі	2	-

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
2	Підсумковий семестровий контроль (письмова екзаменаційна робота)	40	-
2.1	Завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування)	20	-
2.2	Завдання на оцінювання практичних навичок (розрахунково-аналітичне або ситуаційне завдання)	15	-
2.3	Завдання на оцінювання професійних вмінь (розрахунково-аналітичне або ситуаційне, або творче завдання)	5	-
3	Оцінка з дисципліни	100	-

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС. Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

6.1. Основні джерела інформації

1. Апопій В. В. Основи підприємництва : навчальний посібник / В. В. Апопій, Н. О. Шутовська, С. А. Середа. – Київ : Ліра, 2014. – 324 с.
2. Воронкова В. Г. Основи підприємництва: теорія та практикум : навчальний посібник / В. Г. Воронкова. – Київ : Ліра, 2014. – 455 с.
3. Грищенко І. М. Підприємницький бізнес : підручник / І. М. Грищенко. – Київ : Грамота, 2016. – 519 с.

6.2. Додаткові джерела інформації

4. Бондар М. І. Звітність підприємства : навчальний посібник / М. І. Бондар. – Київ : ЦУЛ, 2015. – 570 с.
5. Верига Ю. А. Облік і звітність суб'єктів малого підприємництва : навчальний посібник / Ю. А. Верига. – Київ : ЦУЛ, 2014. – 264 с.
6. Економіка і підприємництво, менеджмент : навчальний посібник / [Рогач С. М. та ін.]. – Київ : Компринт, 2015. – 713 с.
7. Інноваційне підприємництво: креативність, комерціалізація, екосистема : навчальний посібник / [Ю. Бажал та ін.] ; за ред. Ю. М. Бажала. – Київ : Пульсари, 2015. – 278 с.
8. Калина А. В. Державна політика розвитку підприємництва в Україні : навчальний посібник / А. В. Калина. – Київ : Патерик, 2014. – 498 с.
9. Карлін М. І. Правові основи підприємницької діяльності : конспект лекцій / М. І. Карлін, Ю. В. Строцюк. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – 107 с.
13. Національна бібліотека ім. Вернадського [Електронний ресурс] : офіційний сайт. – Режим доступу: www.biblvnrad.org.ua. – Станом на 31.08.2018 р. – Назва з екрана.
14. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього бізнесу в Україні [Електронний ресурс] : Закон України № 4618-VI від 22.03.2012 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>. – Станом на 31.08.2018 р. – Назва з екрана.
15. Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні [Електронний ресурс] : Закон України № 2157-III від 21.12.2000 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>. – Станом на 31.08.2018 р. – Назва з екрана.
16. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців [Електронний ресурс] : Закон України № 755-IV від 15.05.2003 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>. – Станом на 31.08.2018 р. – Назва з екрана.